

Любомир ВІНАР (США, Кент)

Міжнародна конференція у Нью-Йорку "Михайло Грушевський — історик, суспільно-громадський діяч, державотворець"

Силами Міжнародного академічного комітету для вшанування 130-ліття від дня народження М. Грушевського, що діє при Президії Українського історичного товариства, Української вільної академії наук у США і Українського наукового інституту 27 жовтня 1996 р. в Нью-Йорку відбулася ювілейна конференція "Михайло Грушевський — історик, суспільно-громадський діяч, державотворець". В ній взяли участь науковці з Америки, України і Канади. Українську державу репрезентував посол України у США Ю р і й Щ е р б а к. Конференцію відкрив проф. Л ю б о м и р В и н а р — голова Українського історичного товариства і Міжнародного комітету. Він відзначив, що вшанування М. Грушевського відбувається одночасно з відзначенням 5-ї річниці незалежності України, прийняттям Конституції Української держави та впровадженням нової національної валюти — грішні. Всі ці події безпосередньо пов'язані з діяльністю найвидатнішого українського історика і будівничого першої Української незалежної держави в ХХ іст. — УНР. Потім виступив проф. Л. Р е ш о д ь к о — генсекретар Київського державного комітету для відзначення ювілею Грушевського в Україні, який передав учасникам форуму привітання від віце-прем'єра І. Кураса і Кабінету Міністрів України, а також вручив диплом-грамоту проф. Л. Винару "за визначний внесок у справу повернення Україні М. Грушевського — першого Президента України і великого літописця". Було зачитано привітання від різних установ України, Європи, Канади.

Першу доповідь виголосив посол України в США Ю. Щ е р б а к — "Михайло Грушевський і сучасна державність України". Доповідач торкнувся нових аспектів бачення творчої спадщини М. Грушевського, і зокрема його політичного заповіту. Як вважає Щербак, концепції першого президента УНР М. Грушевського фактично заклали основи зовнішньої політики незалежної України в напрямі стратегічного співробітництва із США, кооперації країн Чорноморського басейну (у Грушевського — "Чорноморська орієнтація"), визначили характер відносин з Росією, роль і місце України в Європі. Доповідач наголосив на необхідності вивчення спадщини Грушевського та її творчого застосування в сучасних умовах державного будівництва. Другу доповідь на тему "Листування Грушевського з петербурзьких архівів" виголосив д-р М. А н т о н о в и ч - президент УВАН у США. Він проаналізував листи Грушевського до С. Платонова, Н. Марра, В. Мякотина, М. Лемке та ряду інших науковців, в яких порушувалися питання розвитку української науки. Проф. Т. Г у н ч а к, директор Українського дослідного і документального центру УІА, розглянув політичні концепції Грушевського як голови Центральної Ради і будівничого Української Народної Республіки. Зокрема, він звернув увагу на концепцію державного федералізму Грушевського, викладену в праці "На порозі Нової України" (Київ, 1918) та інших творах. Доповідач також слинився на ролі Грушевського в державотворчому процесі доби Центральної Ради.

Академії педагогічних наук України, ректор Черкаського держуніверситету О. Ф. Б о е ч к о.

Учасники Всеукраїнських читань поклали квіти до пам'ятників Б. Хмельницькому в Черкасах та Т. Г. Шевченку — в Каневі.

Л. В. БАЖЕНОВ (Кам'янець-Подільський)

Створення Центру дослідження історії Поділля Інституту історії України НАНУ у Кам'янці-Подільському

Позаторік на базі історичного факультету Кам'янець-Подільського педагогічного інституту створено Центр дослідження історії Поділля Інституту історії України НАН України. Основою його фундації став спільний наказ від 1 червня 1995 р., підписаний керівниками відповідних установ — академіком НАН України В. А. Смолем і професором А. О. Копиловим.

Чому саме в Кам'янці-Подільському засновано один з десяти державних наукових центрів регіонального вивчення історії України? Це місто уже з другої половини XIX ст. є визнаним в Україні громадсько-науковим осередком краєзнавчого руху та комплексного вивчення минувшини Поділля. Саме в ньому зросли і творили такі відомі дослідники краю, як М. В. Симашкевич, Й. Й. Ролле, Ю. Й. Сіцінський, В. О. Геринович, О. З. Неселовський (XIX — перша третина XX ст.), а сьогодні примножують їх традиції науковими здобутками авторитетні поділлязнавці І. С. Винокур, В. С. Степанков, М. Г. Кукурудзяк, О. М. Завальнюк, М. Б. Петров, С. В. Трубочанінов, Т. А. Сис, І. В. Гарнага й інші. На базі історичного факультету педінституту проведено протягом 1965—1996 рр. дев'ять Подільських, вісім міжнародних і всеукраїнських історико-краєзнавчих конференцій, які широко відомі в науковому світі. Тільки у 1995 р. видано 15 монографій, посібників, брошур, методичних вказівок, пов'язаних з розробкою історії подільського краю. Визнанням наукових заслуг кам'янчан й стало відкриття державного дослідницького центру, на який покладені завдання інтегрувати академічну й вузівську науку в розв'язанні вузлових історичних проблем, якісно розвивати і зміцнювати співробітництво вчених Інституту історії України й педагогічного інституту, консолідувати творчі зусилля усіх причетних в державі та за її межами до розробки минувшини подільських областей.

За півторарічну діяльність Центр дослідження історії Поділля пройшов стадію свого організаційного становлення. Він спирається на працю поки що прийнятих у свої лави 75 почесних і дійсних членів. Керівним органом Центру стала його вчена рада, до складу якої входять 19 провідних науковців Інституту історії України, педагогічного інституту та інших установ Хмельниччини і Вінниччини. Водночас налагоджені зв'язки Центру з рядом краєзнавчих осередків Поділля і Волині, створюється матеріальна і видавнича база.

Дослідницький центр уже має свої перші творчі здобутки. Зокрема, позитивний резонанс у державі здобув проведений у Кам'янці-Подільському 22—23 вересня 1995 р. спільно з Інститутом історії України та місцевим історичним музеєм-заповідником всеукраїнський симпозіум "Поділля і Волинь у контексті історії українського національного відродження", присвячений 400-річчю від дня народження Богдана Хмельницького-